

ΑΛΛΑΓΗ+

- ◆ ανατρέπουμε τη στασιμότητα
- ◆ τολμάμε ξανά
- ◆ ορίζουμε τη ζωή μας

**ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ
ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ**

**Μανώλης
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ**
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

1.ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΗ

- I. Η ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ**
- II. ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η «ΑΛΛΑΓΗ+»**
- III. ΔΙΑΛΕΓΟΥΜΕ ΠΛΕΥΡΑ**
- IV. ΔΕΝ ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΛΟΙ ΙΔΙΟΙ**

2.ΤΟ ΠΑΣΟΚ ΤΟΥ 2030

- I. ΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΔΙΛΗΜΜΑ**
- II. ΜΕΤΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ**
- III. ΚΑΘΕ ΜΑΧΗ ΕΧΕΙ ΠΡΟΣΗΜΟ**
- IV. ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑ**
- V. ΚΟΜΜΑ ΜΕΛΩΝ, ΟΧΙ ΠΕΡΑΣΤΙΚΩΝ**
- VI. Ο ΛΟΓΟΣ ΣΤΟΥΣ ΕΠΟΜΕΝΟΥΣ**

3.ΠΡΟΣΗΜΟ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- I. ΔΙΚΑΙΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ**
- II. ΤΟ ΨΗΦΙΑΚΟ ΑΛΜΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**
- III. ΔΙΚΑΙΗ ΕΝΤΑΞΗ, ΙΣΧΥΡΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**

4.Η ΩΡΑ ΤΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

1. ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΗ

I. Η ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

«Η νοσταλγία δεν είναι στρατηγική». Η διατύπωση του Μαρκ Κάρνεϊ στο Νταβός ήταν αφυπνιστική και αποκτά ιδιαίτερο βάρος σήμερα, καθώς η Δύση κλυδωνίζεται από δομικές ανακατατάξεις και η Ευρώπη βρίσκεται σε ένα ιστορικό σταυροδρόμι, αναζητώντας ξανά την ταυτότητα και τη θέση της στον παγκόσμιο χάρτη.

Όλα όσα μέχρι πρότινος θεωρούσαμε ως δεδομένα και αυτονόητα, απλώς δεν είναι πια. Ο αναθεωρητισμός είναι παρών παντού και εξελίσσεται στη νέα κανονικότητα της διαρκούς αβεβαιότητας. Διεθνείς συνθήκες, κραταιές μέχρι πρότινος στρατηγικές συμμαχίες, εμπορικοί δεσμοί και σχέσεις καλής γειτονίας αμφισβητούνται. Η εχθροπάθεια και η αλαζονεία αντικαθιστούν τη διπλωματία, η βία επιστρέφει ως εργαλείο πολιτικής, το διεθνές δίκαιο αντικαθίσταται από το δίκαιο του ισχυρού και της επιβολής.

Με μια κουβέντα: η παρακμή του θεσμικού αποτυπώματος της Δύσης συντελείται ραγδαία. Όχι η Δύση ως γεωγραφικός όρος, αλλά ως το πολιτικό σύνορο του ελεύθερου κόσμου. Ως το τελευταίο καταφύγιο του ορθολογισμού. Στη θέση της, ο αυταρχισμός που γεννά ανασφάλεια και φόβο στις κοινωνίες. Ψευδεπίγραφες δημοκρατίες χωρίς θεσμικά αντίβαρα.

Ανισότητες που παγιώνονται. Θεσμοί που αποδυναμώνονται. Και αυτό δεν είναι κάτι μακρινό, συμβαίνει ακριβώς μπροστά στα μάτια μας.

Αυτές οι συνθήκες προκαλούν τέτοια γενικευμένη ανησυχία για το μέλλον, που επιτρέπουν στην ακροδεξιά να βρίσκει γόνιμο έδαφος, προσφέροντας την ψευδαίσθηση της επιστροφής σε έναν κατανοητό κόσμο, δήθεν ασφάλειας και ελέγχου. Δεν πρόκειται παρά για το σύμπτωμα μιας κοινωνίας που νιώθει απροστάτευτη απέναντι σε ραγδαίες μεταβολές και αναζητά μια σταθερή πορεία.

Ποιος όμως γνωρίζει πραγματικά από Αλλαγές; Σε αυτό το περιβάλλον των μεγάλων γεωπολιτικών και τεχνολογικών προκλήσεων, οι προοδευτικές δυνάμεις διαθέτουν το ιστορικό ένστικτο να αναγνωρίζουν τη φουρτούνα, αλλά και τη γνώση να χαράζουν πορεία στη δύσκολη στιγμή, κλείνοντας τα αυτιά τους στις σειρήνες του διχασμού και της μισαλλοδοξίας.

Ειδικά στο ΠΑΣΟΚ ξέρουμε πως η ιστορία μας δεν ήταν ποτέ μια στατική εικόνα σε κάδρο, αλλά μια διαρκώς εξελισσόμενη διαδικασία κοινωνικής κινητικότητας και συμμετοχής. Είμαστε η ζωντανή απόδειξη πως η πρόοδος απαιτεί το θάρρος να εγκαταλείπει την ασφάλεια των παλιών συνταγών, για να απαντήσει στις αυριανές ανάγκες. Δεν φοβηθήκαμε ποτέ το μέλλον.

Η **Αλλαγή+** αποτελεί τη δική μας απάντηση στη μεγάλη εικόνα της νέας εποχής. Είναι πρόταση επαναπροσδιορισμού, που θέτει ξανά τα σημεία αναφοράς και τις διαχωριστικές γραμμές, ώστε να μας επιτρέψει να περάσουμε από την άμυνα στην αντεπίθεση: **ανατρέπουμε** την στασιμότητα, **τολμάμε να ορίζουμε** ξανά τη ζωή μας, με αξιοπρέπεια και αυτοπεποίθηση.

II. ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η «ΑΛΛΑΓΗ+»

Η κοινωνία αλλάζει με ταχύτητα που πολλές φορές ξεπερνά την ικανότητα της πολιτικής να την κατανοήσει. Οι πολίτες δεν ζητούν πια γενικόλογες διακηρύξεις, αλλά συγκεκριμένες απαντήσεις και μετρήσιμα αποτελέσματα. Ζητούν προοπτική μέσα στην ρευστότητα, δικαιοσύνη μέσα σε ένα περιβάλλον που μοιάζει άνισο και συχνά άδικο. Όμως το ΠΑΣΟΚ πολλές φορές μοιάζει ακίνητο στον χρόνο.

Οφείλουμε να κάνουμε ειλικρινή αυτοκριτική. Η παράταξη μας συχνά κατηγορήθηκε ότι «μυρίζει ναφθαλίνη», εγκλωβισμένη σε γλώσσα άλλων εποχών. Πιστέψαμε λανθασμένα ότι η λύση ήταν η ηλικιακή αντικατάσταση. Όμως, η πραγματική ανανέωση δεν είναι ζήτημα ληξιαρχικής πράξης γέννησης, αλλά **νοοτροπίας**.

Δύο γενιές Ελλήνων πολιτών, που μεγάλωσαν μέσα σε αλληπάλληλες κρίσεις, είναι θυμωμένες και απογοητευμένες. Έζησαν μέσα σε 15 χρόνια την οικονομική κατάρρευση, την θεσμική απαξίωση, την πανδημία και τις γεωπολιτικές εντάσεις. Είναι οι πρώτες από το 1974 και μετά που ενηλικιώθηκαν γνωρίζοντας πως το κοινωνικό συμβόλαιο της Μεταπολίτευσης δεν τις περιλαμβάνει, πιστεύουν δεδομένα πως, ό,τι κι αν γίνει, θα ζήσουν χειρότερα από τους γονείς τους. Έμαθαν να έχουν χαμηλές προσδοκίες, να αμφιβάλλουν αν η προσπάθεια ανταμείβεται, να αμφισβητούν αν το κράτος στέκεται δίπλα τους, με ισοτιμία και συνέπεια, ή απέναντί τους.

Καταλογίζουν στους προηγούμενους ευθύνες για την κοινωνική πραγματικότητα των τελευταίων ετών, ακόμα και για τις σημερινές τους εκλογικές επιλογές. Νιώθουν πως αναζητούν μάταια ένα πλαίσιο κανόνων που ισχύουν για όλους, χωρίς εξαιρέσεις και προνομιακές μεταχειρίσεις, χωρίς αδιαφάνεια, σε πολλές περιπτώσεις απέχουν από τις κάλπες ή στρέφονται σε τιμωρητικές λύσεις. Δεν πιστεύουν στις ιδεολογίες, συμβιβάζονται με την στασιμότητα, που ακούνε να περιγράφεται ως «σταθερότητα». Νιώθουν πως είναι αόρατοι, πως είναι περιττοί, πιστεύουν πως χωρίς μέσο είναι πολίτες δεύτερης κατηγορίας.

Από πότε το ΠΑΣΟΚ εγκατέλειψε αυτές τις κοινωνικές ομάδες, που στο παρελθόν ήταν η μεγαλύτερη του δύναμη, στην τύχη τους; Από πότε τις αφήνει έρμαια κάθε τυχοδιώκτη που τσουβαλιάζει τα πάντα, στο όνομα ενός αντισυστημισμού που επιτρέπει στην συντήρηση να επιβιώνει, κάτω από το πλαστό προσωπείο της μεταρρυθμιστικής σοβαρότητας; Από πότε το ΠΑΣΟΚ κλείνεται, φοβάται να συνομιλήσει, να αντιπαρατεθεί στην κοινωνία; Γιατί έχει επιτρέψει να ταυτίζονται οι ευθύνες που έχει παραδεχτεί, έχει πληρώσει, και για τις οποίες έχει κάνει αυτοκριτική με την σημερινή του παρουσία;

Η ιστορία δεν σταμάτησε το 1981, το 1996 ή το 2009, και δεν ξεκίνησε το 2010 ή το 2019. Εμείς γνωρίζουμε ποιους εκπροσωπούμε διαχρονικά: η Ελλάδα που νιώθει πως δεν έχει φωνή αναγνωρίζει πως, ακόμα και την πιο δύσκολη ώρα, ήμασταν στο πλευρό της. Μόνο που δεν μπορούμε να περιμένουμε να έρθει σε εμάς νομοτελειακά, όπως συνέβη σε περασμένες δεκαετίες. Ήρθε η ώρα να πάμε εμείς σε αυτήν. Όχι για να «ταΐσουμε» το τραύμα της, αλλά για να το επουλώσουμε.

Ήρθε η ώρα το ΠΑΣΟΚ να βάλει τέλος στους επικοινωνιακούς τακτικισμούς της σημερινής κυβέρνησης, η οποία γλιτώνει εδώ και χρόνια από τις συνέπειες της διαφθοράς και της αδιαφάνειας που εκθρέφει, επειδή ράβει στα μέτρα της έννοιες όπως η μεταρρύθμιση και η πολιτική τόλμη,

υπονομεύοντας την πραγματική τους δύναμη, διαστέλλοντας την ερμηνεία τους. Η πρόοδος έχει λεξιλόγιο και είναι υποχρέωση μας να το ανακτήσουμε, χωρίς φόβο μην τυχόν και γίνουμε δυσάρεστοι.

Με αυτόν τον τρόπο, η Αλλαγή κερδίζει το πρόσημο της στον 21^ο αιώνα. Παύει να αποτελεί ένα κάλεσμα από το παρελθόν, αλλά αναδεικνύεται ως **διαρκές και εξελισσόμενο αίτημα**, το οποίο εμπνέεται από την αυτοπεποίθηση της εκπροσώπησης και της κοινωνικής διεκδίκησης για τους πολλούς.

Η Αλλαγή+ είναι η επιλογή να μετατρέψουμε την κοινωνική ανασφάλεια σε συλλογική αυτοπεποίθηση. Να περάσουμε από την παθητική αναμονή στην ενεργή συμμετοχή των πολιτών. Δεν υπόσχεται επιστροφή στο παρελθόν, δεν καλλιεργεί αυταπάτες. Αναγνωρίζει τις δυσκολίες και επιλέγει να τις αντιμετωπίσει με σχέδιο, σοβαρότητα και πολιτικό θάρρος, χωρίς εύκολες υποσχέσεις.

Το «συν» δίπλα στην Αλλαγή αποτελεί την εξέλιξη του DNA μας:

- Αν Αλλαγή ήταν η κοινωνική κινητικότητα, η **Αλλαγή+** είναι το **δικαίωμα στο νέο ξεκίνημα**, χωρίς αποκλεισμούς και ετικέτες.
- Αν Αλλαγή ήταν ο εκδημοκρατισμός του κράτους, η **Αλλαγή+** είναι η μετατροπή του σε ένα **κράτος-συμπαραστάτη** απέναντι σε σύγχρονες προκλήσεις,

όπως η κλιματική κρίση και η διαχείριση της Τεχνητής Νοημοσύνης (AI).

- Αν Αλλαγή ήταν η νομοθετική κατοχύρωση των εργαζομένων, η Αλλαγή+ είναι ψηφιακή τους προστασία στην εποχή της πλατφόρμας και της τηλεργασίας, το δικαίωμα τους στην αποσύνδεση.
- Αν Αλλαγή ήταν το κοινωνικό «άνοιγμα» της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η Αλλαγή+ είναι η διαρκής εξειδίκευση, με δημόσια χρηματοδότηση, ισότιμη ψηφιακή πρόσβαση και σύνδεση μεταξύ έρευνας και παραγωγής.
- Αν Αλλαγή ήταν η δυνατότητα στεγαστικής αποκατάστασης, η Αλλαγή+ είναι η συνταγματική κατοχύρωση της προστασίας της πρώτης κατοικίας.
- Αν Αλλαγή ήταν η θεσμική αποκέντρωση, η Αλλαγή+ είναι η δημοσιονομική και ψηφιακή αυτονομία των πόλεων και των περιφερειών.
- Αν Αλλαγή ήταν η αξιοκρατία του ΑΣΕΠ και η ορατότητα της Διαύγειας, η Αλλαγή+ είναι η συνταγματική κατοχύρωση της πλήρους διαφάνειας και λογοδοσίας της δημόσιας διοίκησης, ο έλεγχος σε πραγματικό χρόνο.
- Αν Αλλαγή ήταν η δημιουργία θεσμικών αντιβάρων, η Αλλαγή+ είναι η απόλυτη θωράκιση της ανεξαρτησίας τους, ώστε να λειτουργούν χωρίς φόβο, χωρίς επιρροές, χωρίς έξωθεν παρεμβάσεις.

- Αν Αλλαγή ήταν η πρώτη προσπάθεια για τη διαφύλαξη της φυσικής μας κληρονομιάς, η **Αλλαγή+** είναι η **προστασία του περιβάλλοντος με σύγχρονους ελέγχους και αυστηρή αδειοδότηση.**
- Αν Αλλαγή ήταν η μεταρρύθμιση στον πρωτογενή τομέα, η **Αλλαγή+** είναι η **Κλιματική Δικαιοσύνη, η πράσινη μετάβαση της ελληνικής παραγωγής, με ενεργειακές κοινότητες και ανθεκτικές καλλιέργειες.**
- Αν Αλλαγή ήταν η αναγνώριση της Εθνικής Αντίστασης, η **Αλλαγή+** είναι η **ενεργητική θωράκιση απέναντι στην ρητορική του μίσους, την παραπληροφόρηση και τις επιθέσεις στους θεσμούς.**
- Αν Αλλαγή ήταν το ΕΣΥ, η **Αλλαγή+** είναι η ανασύνταξη του, η ψηφιακή υγεία, η τηλεϊατρική για τον κάτοικο του πιο απομακρυσμένου νησιού, τα διαλειτουργικά ιατρικά δεδομένα, η προστασία της ψυχικής υγείας και η πρόληψη ως εθνική προτεραιότητα.
- Αν Αλλαγή ήταν η καθιέρωση της ισότητας, η **Αλλαγή+** είναι η κοινωνική της εμπέδωση, η **εξάλειψη της έμφυλης βίας, ο σεβασμός στους ρυθμούς ζωής και η αναγνώριση όλων των μορφών οικογένειας.**
- Αν Αλλαγή ήταν η νομιμοποίηση των αμβλώσεων, η **Αλλαγή+** είναι η **απρόσκοπτη, δημόσια και δωρεάν πρόσβαση σε ασφαλή τερματισμό της κύησης, χωρίς ντροπή, στίγμα ή ηθικό πανικό.**

- Αν Αλλαγή ήταν ο εκσυγχρονισμός του οικογενειακού δικαίου, η **Αλλαγή+** είναι η **δημόσια και δωρεάν κρυσυντήρηση ωαρίων** για τις γυναίκες που θέλουν να έχουν την επιλογή της μητρότητας.

Η **Αλλαγή+** τους περιλαμβάνει όλους, σε ένα πλέγμα **διαγενεακής συμφιλίωσης** που λειτουργεί ως **συμμαχία δράσης**: η ιστορία των προηγούμενων, το πιο συμβολικό σύνθημα του ΠΑΣΟΚ, γίνεται η **αφετηρία** των επόμενων. Απευθυνόμαστε στις νέες γενιές ως **κινητήρια δύναμη**. Κατανοούμε τις εμπειρίες και την καχυποψία τους, γι' αυτό τους αντιλαμβανόμαστε ως **συνδημιουργούς**. Δημιουργούμε μια **διαλεκτική σχέση ενσυναίσθησης** με όσους νιώθουν πως μένουν πίσω. Διαμορφώνουμε τη σύγχρονη ελληνική ταυτότητα, **επιλέγουμε την εξωστρέφεια** αντί για τη μεμψιμοιρία.

Η **Αλλαγή+** δεν είναι αφηρημένη έννοια, είναι η συγκροτημένη απάντηση σε αυτή την συλλογική ανάγκη για εμπιστοσύνη και επανεκκίνηση. Είναι πατριωτικό καθήκον. Στη σημερινή συγκυρία, **πατριωτισμός σημαίνει να μην φοβάσαι την ευθύνη**, να εγγυηθείς την ασφάλεια της χώρας και των πολιτών. Το ΠΑΣΟΚ ήταν και είναι πάντα κόμμα πατριωτικό. Και η ευθύνη η δική μας είναι να μην επιτρέψουμε η χώρα να διολισθήσει στα άκρα. Η ισχύς μας οικοδομείται πρώτα στο εσωτερικό:

θωρακίζουμε τη Δημοκρατία, ενισχύουμε την οικονομία, επενδύουμε στους ανθρώπους μας.

Βρισκόμαστε σε μια σύνθετη και ασταθή γειτονιά, όπου διασταυρώνονται οι γεωπολιτικές εντάσεις, η ενεργειακή εξάρτηση, οι μεταναστευτικές ροές και οι πιέσεις της κλιματικής κρίσης. Μόνο έτσι μπορούμε να πρωταγωνιστήσουμε στις εξελίξεις, όταν οι εταίροι μας αρχίσουν να αντιλαμβάνονται την Ελλάδα ως **εγγυήτρια της ασφάλειας** στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Μεσογείου. Με αυτήν την Ελλάδα μπορούν να συνομιλήσουν ως **ίσος προς ίσο**, χτίζοντας συμμαχίες βήμα-βήμα, σημείο προς σημείο, όπου απαιτείται. Αυτή η Ελλάδα **δεν αναζητά προστάτες** και δεν υποκλίνεται στους ηγέτες που εκφοβίζουν, αλλά προασπίζεται τα κυριαρχικά της δικαιώματα με νηφαλιότητα και αυτοπεποίθηση.

Σε αυτό το ευρύτερο πλαίσιο, ο στόχος της **Αλλαγής+** είναι κοινός για όλους: η **παράταξη να περάσει ξανά από τις μεγάλες αφηγήσεις στα μεγάλα αποτελέσματα**. Ο δρόμος αυτός περνάει από το χτίσιμο μιας νέας **κοινωνικής και διαγενεακής εμπιστοσύνης**, όπου η ιστορική μνήμη συναντά τις σύγχρονες, ανθρωποκεντρικές τομές. Σκοπός είναι να αποδείξει ότι η προοδευτική σκέψη δεν εξαντλείται στη θεωρία, δεν είναι κατάλοιπο του παρελθόντος ή εκ των πραγμάτων καταδικασμένη να αποτύχει, αλλά δικαιώνεται

στην πράξη και μετατρέπει κάθε παρέμβαση στην καθημερινότητα σε **βαθιά δημοκρατική κατάκτηση**.

Το είπε πρώτη και το είπε δυνατά η **Φώφη Γεννηματά**, την στιγμή που η παράταξη βρισκόταν στο πιο βαθύ σκοτάδι: **«Τα όνειρα μας είναι πιο δυνατά από τις αναμνήσεις μας»**. Πάντα με το κεφάλι ψηλά.

III. ΔΙΑΛΕΓΟΥΜΕ ΠΛΕΥΡΑ

Στον κόσμο που ξημερώνει, η ουδετερότητα είναι μια πολυτέλεια που δεν έχουμε. Όταν οι ανισότητες λαμβάνουν δομικό χαρακτήρα, η κοινωνική αδικία βαθαίνει, η εμπιστοσύνη στους θεσμούς υπονομεύεται συστηματικά και η συλλογική προοπτική θυσιάζεται για να κερδίζουν οι λίγοι, δεν χωρούν ίσες αποστάσεις. Όλοι καλούμαστε να διαλέξουμε πλευρά, ανάμεσα στην αδράνεια που συντηρεί τα προνόμια και στην τόλμη των οριστικών ρήξεων με πρακτικές που έφτασαν τη χώρα στα πρόθυρα της χρεοκοπίας. Πρέπει να διαλέξουμε με ποιους είμαστε και ποιους εκπροσωπούμε. Η σιωπή είναι αδιαφορία. Ακόμα χειρότερα, είναι συνενοχή. Ποιον εκπροσωπεί ο καθένας; Αυτό είναι το βασικό στοιχείο που μας διαφοροποιεί.

Είμαστε με την Ελλάδα των αθέατων πρωταγωνιστών, με εκείνους που κρατούν τη χώρα όρθια, χωρίς να περιμένουν επαίνους, χωρίς να έχουν πρόσβαση σε κλειστά δίκτυα

εξουσίας. Με τους **συνηθισμένους ανθρώπους**, που δίνουν κάθε μέρα και μια καινούρια μάχη: ένας δάσκαλος που διορίστηκε σε ένα ακριτικό νησί και κοιμάται σε camping, ένας νοσηλευτής που αποκοιμίζεται στο φανάρι μετά από 40 ώρες εφημερίας σε δημόσιο νοσοκομείο, μια νέα εργαζόμενη του 13ωρου που διαπιστώνει πως η συνάδελφος της έχει αντικατασταθεί από την Τεχνητή Νοημοσύνη.

Είμαστε η φωνή του 99% των πολιτών, που βλέπουν, όπως έχει πει ο Μπέρνι Σάντερς, τον πλούτο να συγκεντρώνεται στα χέρια των λίγων – έτσι ο επαγγελματίας που τα δηλώνει όλα τιμωρείται με την τεκμαρτή φορολόγηση επειδή το κράτος αδυνατεί να εντοπίσει τη μεγάλη φοροδιαφυγή, ο αγρότης που ξυπνάει στις πέντε το πρωί βλέπει ξαφνικά την επιδότηση του παγωμένη, ο 35άρης μένει ακόμα στο παιδικό του δωμάτιο.

Είμαστε με την Ελλάδα που προσπαθεί να ζήσει όπως θέλει, γιατί **δεν έμαθε να χαμηλώνει τα μάτια**: με τον επιχειρηματία που έχει μια ιδέα ώστε να αλλάξει τον κόσμο και πασχίζει να πάρει δάνειο για να την κάνει πράξη, όταν άλλοι, που δεν το χρειάζονταν, το πήραν ευκολότερα. Με τον συνταξιούχο που προτιμάει να φάει το ίδιο φαγητό μια εβδομάδα για να δώσει χαρτζιλίκι στα εγγόνια του, με το ζευγάρι που θα τολμήσει να προσπαθήσει για δεύτερο παιδί.

Αυτή είναι η δική μας **«συμμαχία των αοράτων»**, ο πραγματικός κορμός της ελληνικής κοινωνίας. Άνθρωποι που

δεν έχουν σταματήσει ούτε μια στιγμή να προσπαθούν να δημιουργήσουν κάτι καλύτερο. Είναι η παραγωγική Ελλάδα που παρά τις αντιξοότητες, δεν παραιτείται. Εργάζεται, δημιουργεί, καινοτομεί. Επιμένει να παράγει, να μορφώνεται και να εξελίσσεται παρά τις αντιξοότητες. Για αυτούς μιλάμε και για αυτούς παλεύουμε: για να μετατρέψουμε την κόπωση σε πείσμα και την αφάνεια σε ηχηρή, πλειοψηφική παρουσία.

Είμαστε με την ολοκληρωμένη Ευρώπη, μια Ευρώπη ισχυρή, δημοκρατική και κοινωνικά δίκαιη. Γιατί παρά τις δοκιμασίες και τις οπισθοδρομήσεις, η ΕΕ παραμένει το πιο επιτυχημένο εγχείρημα ειρήνης, οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής δικαιοσύνης στην ανθρώπινη ιστορία.

Ο ιστορικός μετασχηματισμός μιας ηπείρου που γέννησε δύο Παγκοσμίους Πολέμους αποδεικνύει ότι η πολιτική βούληση και ο ορθός θεσμικός σχεδιασμός μπορούν να υπερβούν βαθιές ιστορικές διαιρέσεις. Γι' αυτό και **δεν έχουμε την πολυτέλεια της αδράνειας.** Δεν μπορούμε να αποδεχθούμε μια Ευρώπη αδύναμη, εγκλωβισμένη στη γραφειοκρατία και περιθωριοποιημένη από τις εξελίξεις. Μια Ευρώπη βραδυκίνητη, που περιορίζεται σε δημοσιονομικούς κανόνες. Αυτή η **καθυστέρηση συνεπάγεται απτό πολιτικό και οικονομικό κόστος.**

Η παράταξή μας ανέλαβε την ευθύνη, έκανε επώδυνες επιλογές, όμως κατάφερε να κρατήσει την χώρα στην Ευρώπη και την Ευρωζώνη, αναγνωρίζοντας πως η ασφάλεια και η

ευημερία της περνάει μέσα από την ευρωπαϊκή πορεία της, που το ΠΑΣΟΚ διαχρονικά υπηρετεί.

Στο ερώτημα, λοιπόν, αν θα επιστρέψουμε σε μια λογική εθνικής απομόνωσης των ευρωπαϊκών κρατών, ή αν θα επιλέξουμε την **εμβάθυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης**, αν θα πούμε «ναι» στην επόμενη φάση του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, η **θέση μας** οφείλει να είναι **γενναία**: υποστηρίζουμε μια πολιτικά ολοκληρωμένη Ευρώπη, στο πρότυπο μιας **ευρωπαϊκής συμπολιτείας**. Αυτό που θα μπορούσε να γίνει αντιληπτό ως «**Ηνωμένες Πολιτείες της Ευρώπης**» – μια **ομοσπονδία κρατών** όπου το αφήγημα της **αλληλεγγύης αντικατοπτρίζεται στην πραγματικότητα**. Με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την **ασφάλεια, την οικονομία και τους θεσμούς της**.

Μια Ένωση ικανή να **δρα αποφασιστικά**, παραμένοντας ταυτόχρονα **δημοκρατικά υπόλογη**, η οποία επενδύει στην **σύγκλιση, προστατεύει την κοινωνία και την εργασία, σέβεται τα κράτη-μέλη της**. Μια Ένωση που λειτουργεί ως **ισχυρή μεταρρυθμιστική δύναμη**. Ικανή, δηλαδή, να **παρεμβαίνει όπου απαιτείται στις αγορές, να περιορίζει τα ολιγοπώλια, να φορολογεί τον ακραίο πλούτο, να προστατεύει την εργασία και να ηγείται της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης**. Μια Ευρώπη που θα καταστεί εκ νέου **πρωτοπόρος δύναμη στη διεθνή σκηνή**.

Διαλέγουμε πλευρά, γιατί η πολιτική είναι αξιακή τοποθέτηση. Είναι η απόφαση για το ποιον θέλεις να υπηρετείς και ποιο μέλλον θέλεις να διαμορφώσεις.

IV. ΔΕΝ ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΛΟΙ ΙΔΙΟΙ

Πολλοί βέβαια θα αναρωτηθούν γιατί επιμένουμε, γιατί συνεχίζουμε να ελπίζουμε πως θα τα καταφέρουμε. Η ελπίδα δεν είναι μια αφηρημένη έννοια που αξιοποιείται ανέξοδα για την πολιτική μας επιβίωση. Δεν είναι ψευδαίσθηση που τρέφεται από άρνηση της πραγματικότητας, και δεν στηρίζεται στην προσδοκία μιας στιγμής που θα λύσει όλα τα προβλήματα δια μαγείας. Η ελπίδα βασίζεται στην **καθημερινή επαλήθευση** πως το κράτος λειτουργεί, η Δικαιοσύνη αποδίδεται και η οικονομία παράγει ευκαιρίες για τους πολλούς.

Για εμάς ελπίδα γεννιέται μέσα από τις **μικρές αλλαγές που φέρνουν τις μεγάλες**, από τη στιγμή που ο πολίτης νιώθει ότι η ποιότητα της καθημερινότητας του αναβαθμίζεται, ένα βήμα κάθε φορά. Είναι ακριβώς αυτή η μετάβαση από τον θόρυβο των ανέξοδων υποσχέσεων στα πραγματικά αποτελέσματα.

Δεν είμαστε όλοι ίδιοι. Γνωρίζουμε τι πλήγωσε την σχέση μας με την κοινωνική μας βάση, γι' αυτό αντιλαμβανόμαστε την εντιμότητα ως πολιτική πράξη. Ζήσαμε τις συνέπειες της

αλαζονείας και της συνήθειας της εξουσίας, άρα ξέρουμε τι πρέπει να μην επαναλάβουμε – ξέρουμε ποια φαινόμενα δεν θα ανεχτούμε ποτέ ξανά.

Δεν ζητάμε από κανέναν να πιστέψει σε προεκλογικά «θα». Ζητάμε, όμως, από τους προοδευτικούς πολίτες να εμπιστευτούν ένα σχέδιο στο οποίο κάθε τομή αποτελεί ένα βήμα προς τον στόχο μας: να φτιάξουμε μια χώρα από την αρχή. Ζητάμε, τώρα που όλοι ξέρουν την αλήθεια για την κρίση, τώρα που αναγνωρίζουμε τις πληγές και τα διακυβεύματα αλλάζουν, να εμπιστευτούν ξανά το μοναδικό Κίνημα που γνωρίζει πώς μπορεί να το καταφέρει.

2.ΤΟ ΠΑΣΟΚ ΤΟΥ 2030

I. ΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΔΙΛΗΜΜΑ

Έχει περάσει μισός αιώνας από την ίδρυση του ΠΑΣΟΚ. Η πολιτική διαδρομή του ταυτίστηκε με κάθε περιπέτεια της ελληνικής κοινωνίας της Μεταπολίτευσης, από την πιο αισιόδοξη έως την πιο αγωνιώδη.

Γνωρίζουμε τις απαιτήσεις που έχει από εμάς η ελληνική κοινωνία, το βάρος της πολιτικής κληρονομιάς που μας ακολουθεί. Στο φετινό Συνέδριο, καλούμαστε να

αποφασίσουμε για την μορφή που θα έχει το ΠΑΣΟΚ του μέλλοντος μας. Και η συζήτηση αυτή ξεκινάει από την απάντηση σε ένα κρίσιμο δίλημμα που αφορά τον πολιτικό, ιδεολογικό και στρατηγικό του αυτοπροσδιορισμό.

Τι ΠΑΣΟΚ θέλουμε; Ένα κόμμα που θα υποκύψει στη συστημική πίεση όσων χτυπούν, δήθεν από ανησυχία, το καμπανάκι του κινδύνου αποσταθεροποίησης και ανασφάλειας που υποτίθεται πως έρχεται αν η ΝΔ δεν βρει έναν πρόθυμο, «σοβαρό» εταίρο; Ένα ΠΑΣΟΚ που θεωρεί απαραίτητο, σε μια τέτοια περίπτωση, να παίξει τον ρόλο του συμπληρώματος;

Ή θέλουμε ένα ΠΑΣΟΚ το οποίο διευρύνεται κοινωνικά στον προοδευτικό χώρο και αποτελεί τον πρωταγωνιστή της ανασυγκρότησης της μεγάλης Δημοκρατικής Παράταξης; Ένα ΠΑΣΟΚ που γνωρίζει πως η ΝΔ είναι ο μοναδικός του αντίπαλος και φιλοδοξεί να κάνει πράξη την πολιτική αλλαγή στον τόπο; **Η απάντηση είναι καθαρή, αυτονόητη και δεν έχει αστερίσκους.**

Οι διαχωριστικές γραμμές με τη συντήρηση δεν είναι συγκυριακές, δεν έρχονται και φεύγουν. Αντιθέτως, οφείλουν να είναι δομικές, να μην περιορίζονται στα πρόσωπα, αλλά να διέπουν το πρόσημο, τις προτεραιότητες και την ιδεολογική αναφορά των πολιτικών με τις οποίες το ΠΑΣΟΚ βρισκόταν, βρίσκεται και θα βρίσκεται σε ρήξη. Να το πούμε απλά: η ΝΔ είναι ο βασικός μας αντίπαλος, όποιον αρχηγό κι αν έχει.

II. ΜΕΤΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Η μοναδική ερώτηση που διατυπώνεται μετ' επιτάσεως, σε κάθε κουβέντα που αφορά τις επόμενες εκλογές, είναι το ενδεχόμενο το ΠΑΣΟΚ να συγκυβερνήσει με τη ΝΔ. Ακόμα και αν μοιάζει μονότονο να επαναλαμβανόμαστε, το «όχι» πρέπει να είναι **σαφές και καθαρό**. Όμως, πρέπει να είναι σαφές και το εξής: πως από μόνη της, προφανώς η απάντηση αυτή δεν επαρκεί για να καθορίσει την πολιτική, ιδεολογική και στρατηγική ταυτότητα του ΠΑΣΟΚ, το οποίο **δεν ετεροπροσδιορίζεται**. Σε κάθε περίπτωση, όμως, δεν μπορεί να υπάρχει η παραμικρή σκιά που να θολώνει το πρόταγμα της προσπάθειας.

Η ανάγκη για αλλαγή είναι η **συγκολλητική ουσία** που διαμορφώνει μετωπικά, κοινωνικά χαρακτηριστικά που συντίθενται στην κυβερνητική αντιπρόταση διακυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, και προσδιορίζει τον στόχο: η μάχη που δίνουμε **δεν είναι μάχη κατάταξης, αλλά μάχη νίκης**.

Χωρίς αυτή, η θέση μας είναι στην αντιπολίτευση, ως βασικός εκπρόσωπος του προοδευτικού πόλου στη χώρα.

III. ΚΑΘΕ ΜΑΧΗ ΕΧΕΙ ΠΡΟΣΗΜΟ

Η ανάγκη για διαχωριστικές γραμμές με τη ΝΔ και την δεξιά πολιτική δεν αρκεί να διατυπώνεται μόνο σε επίπεδο

κεντρικής πολιτικής σκηνής. Πρέπει να **τέμνει κάθετα** την εκπροσώπηση της παράταξης, σε οποιονδήποτε χώρο μαζικής κοινωνικής και πολιτικής διεργασίας. Από τα **επιμελητήρια** και τα **συνδικάτα** μέχρι την **αυτοδιοίκηση**, τους Δήμους και τις Περιφέρειες της χώρας.

Στους μεν μαζικούς χώρους η επιλογή του ΠΑΣΟΚ οφείλει σε κάθε περίπτωση να είναι **επιλογή μη συνδιοίκησης με δεξιά σχήματα**, καθώς κάτι τέτοιο θα μπορούσε να αλλοιώσει το κεντρικό πολιτικό στίγμα της παράταξης.

Στην δε αυτοδιοίκηση, ειδικά στην πρωτοβάθμια και τουλάχιστον στις πρωτεύουσες νομών και στους μεγάλους δήμους, είναι αναγκαία η καθαρή **επιλογή στήριξης συνδυασμών** που μπορούν να εκπροσωπήσουν στην εκάστοτε τοπική κοινωνία την **διακριτή αντίληψη του πολιτικού μας χώρου** για έναν θεσμό που αποτελεί το πρώτο επίπεδο επαφής του πολίτη με τη δημόσια διοίκηση.

Η **αυτοδιοίκηση δεν είναι απολίτικη**, δεν είναι απλώς διαχειριστική, ούτε άθροισμα επιμέρους κοινωνικών μηχανισμών χωρίς ιδεολογική ταυτότητα. Αντικατοπτρίζει την ολιστική πολιτική αποκέντρωσης πόρων, εξουσιών και ρόλων, την αντιπροσώπευση και τη λογοδοσία που δομούν κοινωνική εμπιστοσύνη.

IV. ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑ

Για όσους έμειναν στο ΠΑΣΟΚ τα πέτρινα χρόνια και τραυματίστηκαν από συμπεριφορές που πλήγωσαν την παράταξη, είναι εύλογο κάθε επιλογή διεύρυνσης να αντιμετωπίζεται με καχυποψία. Όμως, ο στόχος των πλειοψηφικών κοινωνικών συσχετισμών και της εκλογικής νίκης δεν μπορεί να συντελεστεί από ένα κόμμα κλειστό και φοβικό. Η κοινωνική διεύρυνση του ΠΑΣΟΚ είναι αναγκαία, γιατί αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του DNA του.

Όχι με τρόπο που αμφισβητεί την αυτόνομη κάθοδο του, αλλά ως μια επιλογή πολλαπλασιαστική, πληθωρική, γενναιόδωρη και εξωστρεφή, που από μόνη της αποδεικνύει γιατί εμείς είμαστε εκείνοι που μπορούμε να εκπροσωπούμε πλειοψηφικά τον προοδευτικό χώρο. Έρθε η ώρα να ανοίξουμε ξανά τις πόρτες μας σε στελέχη και πολίτες που μπορεί στο παρελθόν να έκαναν και άλλες εκλογικές επιλογές. Επιβάλλεται να συνομιλήσουμε με άλλους πολιτικούς χώρους, να επιδιώξουμε κοινές κοινωνικές, κοινοβουλευτικές και κινηματικές πρωτοβουλίες.

Το ΠΑΣΟΚ δεν απειλείται από κανέναν, δεν έχει να φοβηθεί κανέναν. Τοποθετείται και δρα από θέση ισχύος, με εγγύηση την ιστορική του αναφορά, τη συνέχεια του, τη μαζική του γείωση στους κοινωνικούς χώρους. Ο πλούτος του είναι η ποιότητα του μεσαίου στελεχιακού του δυναμικού, η συμπαγής ιδεολογική του ταυτότητα, το πρόγραμμα και οι

θέσεις του. Με άλλα λόγια; Το ΠΑΣΟΚ δεν χρειάζεται κανέναν να το παρουσιάσει ως κίνημα, χρειάζεται απλώς να θυμηθεί πως όντως είναι.

Σε κοινωνικό επίπεδο, η διεύρυνση του ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να γίνει στην βάση «όσοι δεν θέλετε τη ΝΔ ελάτε μαζί μας», αλλά με όρους συνάφειας. **Συνάφειας πολιτικής, ιδεολογικής, ιστορικής, αισθητικής, συνάφειας αρχών και αξιών.** Δεν μπορεί να πάρει τη μορφή ενός απολίτικου καλέσματος. Η συσπείρωση γύρω από ένα «αντί» το μόνο που επιτυγχάνει είναι συγκυριακά μηχανιστικά αθροίσματα, τα οποία μάλιστα, κατά την ανάληψη οποιασδήποτε ευθύνης καταρρέουν με κρότο. Ούτε όμως μπορεί να πάρει και την μορφή face control, χωρίς ένα κεντρικό πολιτικό πρόταγμα αυτοπροσδιορισμού που θα αποτελέσει το βασικό σημείο αναφοράς.

Υπάρχουν κόκκινες γραμμές. Η ταύτιση με το ιστορικό αφήγημα της παράταξης για την καθοριστική πολιτική συνθήκη της οικονομικής κρίσης και την μετέπειτα διαχείριση της είναι ο ελάχιστος παρονομαστής της πολιτικής συνάφειας. **Δεν υπάρχει σημείο επαφής με όσους δεν βρήκαν μία λέξη να πουν για την ευθύνη που έχει ο Κώστας Καραμανλής και η κυβέρνηση της ΝΔ για τη χρεοκοπία της χώρας το 2009,** δεν υπάρχει πολιτική συνάφεια με όσους δεν αναγνωρίζουν ότι το ΠΑΣΟΚ θυσιάστηκε για τη σωτηρία της πατρίδας με επιλογές ανάγκης, όταν οι άλλοι έχτιζαν πολιτικές καριέρες. Δεν υπάρχει πολιτική συνάφεια με τους

αρχιτέκτονες και τους διαμορφωτές διχαστικών διαιρετικών τομών εμφυλιοπολεμικού τύπου, που διέλυσαν τη θεσμική και κοινωνική συνοχή της χώρας στον βωμό της προσωπικής ανέλιξης. **Δεν είμαστε το ίδιο με όσους, ενώ είχαν επιλογή, νομιμοποίησαν την ακροδεξιά του Πάνου Καμμένου στη συγκυβέρνηση του 2015-2019 όχι μία, αλλά δύο φορές.**

Η ανασυγκρότηση της Δημοκρατικής Παράταξης δεν μπορεί να στηριχθεί σε «επιστροφές» που δεν συνοδεύονται με ειλικρινή αποτίμηση του ρόλου και των επιλογών του παρελθόντος. Η αναγέννηση της παράταξης απαιτεί ενότητα με αρχές, πολιτική συνέπεια και καθαρή στρατηγική – όχι ανακύκλωση προσώπων ή πρακτικών που στοίχισαν στη χώρα και στον χώρο.

V. ΚΟΜΜΑ ΜΕΛΩΝ, ΟΧΙ ΠΕΡΑΣΤΙΚΩΝ

Η γενναιότητα δεν οφείλει να διαπερνά μόνο τις πολιτικές μας θέσεις, αλλά και την εσωτερική μας λειτουργία. Η επιδίωξη της ενότητας και της σύνθεσης, που αφορά τον καθένα μας σε βαθμό ανάλογο με τον θεσμικό του ρόλο, λειτουργεί μόνο αν δεν αποτελεί αποτέλεσμα συμφωνίας τάσεων και ομάδων, αλλά συλλογική, στρατηγική επιλογή ενδυνάμωσης του ρόλου εκείνων που δεν έχουν και δεν διεκδικούν θέσεις, αλλά προσφέρουν ανιδιοτελώς τον χρόνο και την τεχνογνωσία τους και δηλώνουν πάντα παρόντες.

Χρειαζόμαστε ένα κόμμα σύγχρονο, τεχνολογικά αναβαθμισμένο και όσο γίνεται πιο ανοιχτό στη βάση του, αξιοποιώντας νέους τρόπους συμμετοχής για όσους δεν είναι συνηθισμένοι στις παραδοσιακές διαδικασίες. Κατά κύριο λόγο, ωστόσο, χρειαζόμαστε μια κομματική δομή που δεν θα λειτουργεί προνομιακά για όσα στελέχη τον αποτελούν, αλλά θα ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή των απλών μελών, θα τα σέβεται στην πράξη και θα τους δίνει ρόλο και χώρο έκφρασης.

Αυτό σημαίνει πως το ΠΑΣΟΚ, το κόμμα που άνοιξε πρώτο τις διαδικασίες εκλογής ηγεσίας από την βάση και σωστά τις διατηρεί έως σήμερα, θα πρέπει να πει **«όχι»** στους φίλους του **«Ζευρου»** που δεν τους είδαμε ποτέ στην εθνική μας κάλπη. Η πραγματική βάση, τα ήδη εγγεγραμμένα μέλη του κόμματος που πάντα προσπαθούμε να αυξήσουμε και οι οποίοι δηλώνουν παρόντες στις συλλογικές και εκλογικές μας μάχες, όχι μόνο στις εσωκομματικές, είναι οι μοναδικοί που έχουν το δικαίωμα να αποφασίζουν. **Όχι οι περαστικοί, όχι οι εντεταλμένοι.** Και η φωνή τους πρέπει να μπορεί να ακούγεται, με ξεκάθαρη καταστατική κατοχύρωση, και σε κάθε κρίσιμη απόφαση που αφορά τόσο στην πολιτική κατεύθυνση όσο και στην αυτονομία του Κινήματος. Ως δημοκρατικό κόμμα, με κανονισμό λειτουργίας και ουσιαστικές πολιτικές διαδικασίες, με τα στελέχη του στην πρώτη γραμμή, χωρίς αποκλεισμούς.

Σεβασμός και πάλι στην ιδιότητα του μέλους.

VI. Ο ΛΟΓΟΣ ΣΤΟΥΣ ΕΠΟΜΕΝΟΥΣ

Τα χρόνια της κρίσης βύθισαν τη Νεολαία ΠΑΣΟΚ σε μια περίοδο εσωστρέφειας που δεν της άξιζε και από την οποία ακόμα παλεύει να ανακάμψει. Ο τρόπος οργάνωσης των φοιτητών έχει αλλάξει και το ΠΑΣΟΚ οφείλει να ανταποκριθεί στις ανάγκες της εποχής.

Για να πετύχουμε, χρειαζόμαστε μια νέα γενιά που έχει χώρο να αναπνέει και να δρα, που λειτουργεί ως **κινηματικό κύτταρο**. Μια νεολαία που **δεν εργαλειοποιείται από το κόμμα**, ούτε θα λειτουργεί αποκλειστικά ως «φυτώριο» στελεχών, αλλά θα αποτελεί την **ριζοσπαστική του φωνή** – θα φτάνει εκεί που το ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να φτάσει, ακόμα και συγκρουόμενη μαζί του, λειτουργώντας με αυτοπεποίθηση και ελευθερία.

Ξεκινάμε με την **επανάσταση της Νεολαίας ΠΑΣΟΚ**: Μια οργάνωση με δικά της όργανα, ουσιαστική αυτοτέλεια και καθαρή φωνή. Στόχος δεν είναι να παραδίδουμε μαθήματα πολιτικής, αλλά να αποδείξουμε στους νέους που έχουν χάσει την εμπιστοσύνη τους στην πολιτική πως η συμμετοχή τους δεν είναι μάταια, αλλά μπορεί να αλλάξει τη ζωή μας.

Προχωράμε σε ένα ανοιχτό, δημοκρατικό Ιδρυτικό Συνέδριο. Χωρίς αποκλεισμούς, χωρίς "στρατούς", με απόλυτη ισοτιμία για κάθε μέλος. Θέλουμε μια οργάνωση όπου η βάση θα αποφασίζει ελεύθερα και όλοι θα δεσμεύονται από αυτές τις αποφάσεις. Μόνο έτσι χτίζεται η εμπιστοσύνη και η συνέπεια.

Διευρύνουμε την παρέμβαση σε περιφερειακό επίπεδο, γιατί η νέα γενιά δεν υπάρχει μόνο στα αμφιθέατρα της Αθήνας. Οι τοπικές οργανώσεις δεν είναι απλώς κουκκίδες στον χάρτη, αλλά αυτόνομοι πυρήνες δράσης, που μπορούν να φέρουν τα προβλήματα κάθε περιοχής στο επίκεντρο της εθνικής πολιτικής.

Στον δρόμο που χάραξαν έμπειρα στελέχη στο παρελθόν, προσφέροντας την τεχνογνωσία και τις δυνάμεις τους στην προσπάθεια το Κίνημα να έχει συνέχεια, οφείλουμε να φροντίσουμε και πάλι για την επιμόρφωση των νεότερων, ενισχύοντας την οργανωτική τους κατάρτιση και την ιδεολογική τους θωράκιση, χρησιμοποιώντας ψηφιακά εργαλεία και συνδέοντας τους με ευρωπαϊκά think tanks.

Σε αυτό το πλαίσιο, κατοχυρώνουμε τον θεσμικό ρόλο της νεολαίας μέσα στο κόμμα, ώστε να μην θεωρείται και να μην λειτουργεί ως «παράρτημα» και η φωνή της να περιλαμβάνεται στις κεντρικές αποφάσεις. Ως συνδυαστικό κρίκο, προτείνουμε τη Γραμματεία Νέας Γενιάς, που θα αποτελεί την «γέφυρα» μεταξύ των οργανώσεων νέων και της

κεντρικής πολιτικής σκηνής και θα έχει ως προτεραιότητα την ανάδειξη πολιτικών που τους αφορούν πραγματικά.

3.ΠΡΟΣΗΜΟ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ας τα πάρουμε όλα από την αρχή: η πολιτική δεν είναι διαγωνισμός διαχειριστών, δεν είναι διαδικαστική ή τεχνική. Δεν ψάχνουμε μόνο τους καλύτερους managers. Κάθε επιλογή, κάθε απόφαση έχει από πίσω της χιλιάδες καθημερινότητες, πραγματικές ζωές διαφορετικών ανθρώπων. Γι' αυτό καθεμία έχει κόστος και όφελος - κάποιος ευνοείται, κάποιος χάνει. Και εκεί ακριβώς μπαίνει το πρόσημο και οι προτεραιότητες.

Όσο κι αν προσπαθούν να πνίξουν τον δημόσιο διάλογο σε κουτάκια και excel, η πολιτική επιστρέφει πάντα στην ουσία της. **Οι ιδεολογίες δεν πέθαναν**, απλώς τις φοβούνται εκείνοι που θέλουν να κυβερνούν χωρίς αντίλογο. **Γιατί ιδεολογία σημαίνει να παίρνεις θέση, να βάζεις το δίλημμα και να διαλέγεις την απάντηση.** Σημαίνει να αρνείσαι το «μονόδρομο» και τις μισές λύσεις, να θέτεις τα δικά σου διλήμματα και να δίνεις τις δικές σου απαντήσεις. Αυτές οι απαντήσεις είναι που μας ορίζουν, γιατί απαντούν στον τρόπο, στο χρόνο και τον τόπο της καθημερινής ζωής.

Ο χρόνος, ως το δικαίωμα στη ζωή, στον ελεύθερο χρόνο, στην ξεκούραση, στην οικογένεια, στη συμμετοχή. Ο τόπος, ως πόλεις ανθρώπινες, όχι αβίωτες και απρόσιτες, χωριά που δεν ερημώνουν, νησιά που δεν γίνονται μόνο σκηνικό για τουρίστες. Ο τρόπος ως δουλειές με αξιοπρέπεια, κράτος που σέβεται, δημόσια διοίκηση με κανόνες και όχι εξυπηρετήσεις.

Και εδώ κρίνεται και ο πατριωτισμός: όχι στις κορώνες, αλλά στο ποιος προστατεύει τα δημόσια αγαθά, τη γη, το νερό, την ενέργεια, τον χώρο. Ο εθνικισμός φωνάζει προς τα έξω για να μη συγκρουστεί προς τα μέσα. Ο προοδευτικός πατριωτισμός της κοινωνικής πλειοψηφίας κάνει το αντίθετο: συγκρούεται με τα καρτέλ, με την οικονομία της ανάθεσης, με την κερδοσκοπία στη γη, με το κράτος-λάφυρο. Γιατί δεν υπάρχει ισχυρή Ελλάδα με εξαντλημένους εργαζόμενους, με νέους που φεύγουν, με πόλεις αβίωτες και με περιφέρεια που αδειάζει.

Πίσω από κάθε «τεχνοκρατική» απόφαση κρύβεται μια βαθιά πολιτική επιλογή. Οι ραγδαίες μεταβολές των κοινωνικών και πολιτικών δεδομένων, δεν μας επιτρέπουν να αρκούμαστε απλώς στην τοποθέτηση επί του άξονα Αριστεράς-Δεξιάς, γιατί οι διαστάσεις της διακριτότητας πολλαπλασιάζονται. Το πεδίο της διαφοροποίησης μεταξύ προόδου και συντήρησης αντανακλάται πολύ καλύτερα, σήμερα, στην περιγραφή των

θεσμών που απελευθερώνουν ή εγκλωβίζουν τον χώρο που παράγει κοινωνική και συλλογική ευημερία.

Από τη μία, κλειστά και ελεγχόμενα πολιτικά συστήματα, ελλειμματικοί θεσμοί λογοδοσίας και διαφάνειας, ανεπαρκής αντιπροσώπευση και συμμετοχικότητα στη διακυβέρνηση, εξαρτημένες σχέσεις που διαιωνίζουν τα πελατειακά δίκτυα εξάρτησης.

Αυτά που συρρικνώνουν τον χώρο της υγιούς ανταγωνιστικής κοινωνικής και οικονομικής διεργασίας που γεννά ευκαιρίες, παραγωγή, δημιουργία. Συρρικνώνουν το παραγόμενο αποτέλεσμα και άρα το αντικείμενο της αναδιανομής με όρους κοινωνικής προστασίας. Συνεπάγονται καχεκτικές δημοκρατίες, ολιγαρχική οικονομική παραγωγή με υψηλή κρατική εξάρτηση, μειωμένα κίνητρα δημιουργίας, μειωμένο χώρο κοινωνικής ευημερίας.

Από την άλλη, ανοιχτοί και διαφανείς πολιτικοί θεσμοί, λογοδοσία, έλεγχος, συμμετοχή. Ανοιχτοί και αντιπροσωπευτικοί οικονομικοί θεσμοί, άρα αποκέντρωση της παραγωγικής δραστηριότητας, απελευθέρωση των δυνάμεων της δημιουργίας, ανταποδοτικότητα στην προσπάθεια ως κίνητρο για την παραγωγή, την εξέλιξη, τη βελτίωση. Ευκαιρίες και κοινωνική κινητικότητα ως μέσο για την περιστολή των ανισοτήτων, όχι μόνο κοινωνικών, αλλά και γεωγραφικών. Μια συλλογική κίνηση προς τα εμπρός, που

δίνει κίνητρα και ευκαιρίες χωρίς να αφήνει κανέναν πίσω. Αυτό είναι πρόοδος.

Πρόοδος, για εμάς, είναι η **διεύρυνση και εμβάθυνση της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής δημοκρατίας**. Ένα όραμα που πατάει σε **τρεις πυλώνες**.

1. Ο πρώτος αφορά στην **ανοικοδόμηση της χαμένης εμπιστοσύνης** μεταξύ πολίτη και πολιτείας, μια **δημοκρατία** που λειτουργεί. Με πραγματικά ανεξάρτητες αρχές και δικαιοσύνη που αποδίδεται. Με κανόνες που λειτουργούν ως **θεσμικές σταθερές** και όχι ως εργαλεία τακτικισμού. Με ένα **κράτος δικαίου-καταφύγιο** για τον πολίτη, που τον προστατεύει όταν και όποτε το χρειάζεται, χωρίς να κάνει εκπτώσεις για κατεστημένα συμφέροντα. Με **νόμους που ισχύουν για όλους** και δεν υποστέλλονται όταν μιλάμε για τους ισχυρούς. Με αποκέντρωση των θεσμών εξουσίας και προώθηση της **Περιφερειακής Διακυβέρνησης**, με απελευθέρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από την κεντρική διοίκηση.

Αυτή είναι μια Δημοκρατία που θωρακίζει τα δικαιώματα στην πράξη, τον πολιτικό φιλελευθερισμό και την ανοιχτή κοινωνία. Και η οποία είναι ισχυρή, γιατί **σε κάνει να αισθάνεσαι μέρος μιας προσπάθειας συλλογικής**. Γιατί η **εθνική προσπάθεια είναι και ατομική**, σε περιλαμβάνει.

2. Ο δεύτερος είναι η συσχέτιση των προκλήσεων της εποχής μας με τις απαντήσεις που αφορούν την παραγωγή και το ανθρώπινο δυναμικό της χώρας. Η κλιματική κρίση και η πράσινη μετάβαση, η τεχνολογία και ο αυτοματισμός. Ένα πρότυπο παραγωγής περιβαλλοντικά φιλικό, που συνδέεται με την εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση, που επενδύει στην εξειδίκευση και τις ψηφιακές δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού, στην έρευνα και την καινοτομία. Δημιουργεί προστιθέμενη αξία, με όρους μεσαίας βιομηχανικής, αγροτικής και τεχνολογικής δραστηριότητας.

Η δημοκρατία στην οικονομία είναι ο μόνος δρόμος για παραγωγική ανασυγκρότηση χωρίς κοινωνική διάλυση. Στις ΜμΕ δίνει κλίμακα, μέσω συνεργατικών σχημάτων, αλλά και συνέχεια μέσω εργατικής συμμετοχής σε μεταβιβάσεις/διαδοχή. Στον πρωτογενή τομέα, είναι συνεταιρισμοί νέου τύπου, κοινές υποδομές, τυποποίηση, μεταποίηση, κοινή διαπραγμάτευση απέναντι στους μεσάζοντες. Στην ενέργεια και στα δίκτυα, είναι η ενεργειακή δημοκρατία. Στη χρηματοδότηση, όπου το χρήμα λειτουργεί ως μέσο παραγωγής και σήμερα κατευθύνεται άνισα, είναι η αναπτυξιακή ευθύνη του τραπεζικού συστήματος με ρήτρες αποτελέσματος, διαφάνεια ροών και περιφερειακή στόχευση.

3. Ο τρίτος, είναι η **δικαιοσύνη στην καθημερινότητα μας. Κανόνες και ρύθμιση που επιμερίζουν τα οφέλη της παραγωγής και της δημιουργίας. Εγγυώνται ποιοτικά δημόσια και κοινωνικά αγαθά, ποιοτική εργασία με αξιοπρέπεια, με αξιοποίηση της τεχνολογίας για μείωση των ωρών εργασίας χωρίς τη μείωση της παραγωγικότητας, κοινωνική προστασία με ποιοτικές παροχές σε υγεία και πρόνοια, δικαιοσύνη στη φορολογία με ανακατανομή της ισορροπίας άμεσης και έμμεσης φορολόγησης, δικαιοσύνη ενεργειακή με όρους αποκέντρωσης, δικαιοσύνη στις ευκαιρίες για στέγαση και οικογένεια.**

Οι τρεις πυλώνες καταλήγουν στην αντιστροφή της συλλογικής δυσφορίας, της πεποίθησης ότι κάθε προσπάθεια είναι μάταιη. Περιγράφουν την ποιότητα της ζωής μας. Η πρόοδος πετυχαίνει, όταν γεννά εμπιστοσύνη, ασφάλεια και προσδοκία. Πετυχαίνει όταν γεννά αισιοδοξία.

Η πολιτική αυτοπεποίθηση αυτή απαιτεί **καθαρά μηνύματα**. Καμία επιλογή ισορροπιών, καμία άμβλυση στις θέσεις μας, κανένα «ναι μεν, αλλά». Απαιτούνται γωνίες στον πολιτικό μας λόγο και στην πολιτική μας τοποθέτηση. Πρέπει να **επιλέγουμε πλευρά σε κάθε δίλημμα**, γιατί δεν μπορείς να είσαι με όλους ούτε να είσαι αρεστός σε όλους. Πολλές (ακόμα και μειοψηφικές συγκυριακά) ταυτίσεις τελικά δρουν πολλαπλασιαστικά σε επίπεδο κοινωνίας. Δημιουργούν

κινηματική δυναμική, όταν ο άλλος βλέπει την ανάγκη του να γίνεται μέρος κυβερνητικής πρότασης.

Το πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ αποτελεί τον ολοκληρωμένο κορμό με βάση τον οποίο πορευόμαστε στην επόμενη εθνική κάλπη. Σε αυτό το ευρύτερο πλαίσιο, τίθενται σε διαβούλευση στον προσυνηδριακό διάλογο **τρεις συμβολικές προτάσεις**, που αφορούν στην ποιότητα ζωής των πολιτών και αναδεικνύουν την προοδευτική κατεύθυνση της παραγωγικής Ελλάδας.

Κεντρικός άξονας αυτών των προτάσεων είναι η έμφαση στους **Ανοιχτούς Θεσμούς**, που μπορούν να αποτελέσουν τον κορμό μιας νέας **Αρχιτεκτονικής Διαφάνειας**, η οποία θα διαπερνά κάθε επίπεδο της δημόσιας ζωής.

Οι Ανοιχτοί Θεσμοί δεν είναι μια τεχνική λεπτομέρεια, αλλά η απάντηση στα κλειστά κέντρα εξουσίας. Βασίζονται στις **ανοιχτές διαδικασίες**, την **ανοιχτή συμμετοχή**, αλλά και στα **ανοιχτά δεδομένα**, ώστε να μπορεί ο πολίτης να ελέγχει τη διοίκηση σε πραγματικό χρόνο. Δεν αρκεί να μπορεί κάποιος να βγάλει ταυτότητα ψηφιακά στο gov.gr. Πρέπει να έχει πρόσβαση στις πληροφορίες που απαντούν στο **πώς, γιατί και από ποιον** λήφθηκε μια απόφαση που αφορά άμεσα τη ζωή του.

Επιλέξαμε αυτές τις προτάσεις γιατί υιοθετούν μια ολιστική προσέγγιση, όπου κάθε λύση απαντά σε περισσότερες από μία προκλήσεις:

1. Η **δίκαιη πράσινη μετάβαση** συνδυάζει την ανάπτυξη με την κλιματική δικαιοσύνη, συνδυάζει την ενεργειακή δημοκρατία με την εμπιστοσύνη και τη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών.
2. Η **αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας** θωρακίζει τον εργαζόμενο, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη βιωσιμότητα της επιχείρησης, την ενίσχυση της παραγωγικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας.
3. Και κάνουμε το επόμενο βήμα: προτείνουμε τη σύνδεση της παραγωγής με τη **νόμιμη μετανάστευση**. Απαντάμε έτσι στις πραγματικές ανάγκες του ιδιωτικού τομέα, μετατρέποντας ένα σύνθετο ζήτημα που ερμηνεύεται ως κρίση, σε κανόνες που δημιουργούν την ευκαιρία για οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή, προτάσσοντας την ενσωμάτωση ως προϋπόθεση προόδου.

I. ΔΙΚΑΙΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

Όταν μιλάμε για **δίκαιη πράσινη μετάβαση**, δεν μιλάμε απλώς για μείωση εκπομπών ή για περισσότερες επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Το ουσιαστικό ζήτημα είναι **ποιος πληρώνει το κόστος και ποιος καρπώνεται το όφελος** της μετάβασης.

Στην Ελλάδα, δυστυχώς, αυτό που ζήσαμε τα τελευταία χρόνια ήταν συχνά το αντίθετο: μια πράσινη μετάβαση άδικη. Με ενεργειακή φτώχεια, με αυξήσεις στους λογαριασμούς, με ανεξέλεγκτη εγκατάσταση ΑΠΕ χωρίς κανόνες, χωρίς χωροταξικό σχεδιασμό και χωρίς συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών. Με πολίτες που ένιωσαν ότι η πράσινη πολιτική έγινε ένα ακόμη πεδίο κερδοφορίας για λίγους ισχυρούς.

Για εμάς, δίκαιη πράσινη μετάβαση:

- Σημαίνει πρώτα απ' όλα διασφάλιση του χαρακτήρα των βασικών φυσικών αγαθών, με πρώτο το νερό, ως **δημόσιο και κοινωνικό**. Η διαχείριση της υδατικής πολιτικής δεν μπορεί επ' ουδενί να συνάδει με οποιαδήποτε μορφή εμπορευματοποίησης. Το νερό είναι βασικό αγαθό για την επιβίωση του ανθρώπου, οφείλει να παραμείνει προσιτό σε κόστος, υψηλής ποιότητας και δημόσια ελεγχόμενο.
- Σημαίνει **κοινωνική δικαιοσύνη**. Σημαίνει ότι κανένα νοικοκυριό δεν πρέπει να επιλέγει ανάμεσα στη θέρμανση και το φαγητό. Ότι η ενέργεια είναι κοινωνικό αγαθό και όχι χρηματιστηριακό προϊόν.
- Σημαίνει **συμμετοχή των πολιτών**. Ενεργειακές κοινότητες, αποκεντρωμένη παραγωγή, δήμοι και συνεταιρισμοί που παράγουν ενέργεια για τις ανάγκες τους. Όχι ένα μοντέλο όπου οι τοπικές κοινωνίες

βλέπουν μόνο ανεμογεννήτριες και λογαριασμούς – αλλά κανένα όφελος.

- Σημαίνει **προστασία του φυσικού περιβάλλοντος**, όχι πράσινο άλλοθι για καταστροφικές επενδύσεις. Δεν μπορεί η κλιματική πολιτική να γίνεται εις βάρος της βιοποικιλότητας, των νησιών μας, των ορεινών όγκων και των προστατευόμενων περιοχών.
- Σημαίνει **νέες, ποιοτικές θέσεις εργασίας**. Με επένδυση στις δεξιότητες, στην έρευνα, στις καθαρές τεχνολογίες. Όχι μια μετάβαση που αφήνει πίσω εργαζόμενους και ολόκληρες περιοχές χωρίς σχέδιο.
- Σημαίνει **ενίσχυση της συμμετοχής του κράτους και των ΟΤΑ στη ΔΕΗ, και διατήρηση του φυσικού μονοπωλίου στον ΑΔΜΗΕ** ως μέσο συνολικής παρέμβασης, ώστε η ενεργειακή πολιτική (τιμές, δίκτυα, επενδύσεις, μετάβαση) να μην αφήνεται αποκλειστικά σε λογικές κερδοσκοπίας ή σε αποσπασματικές ρυθμίσεις.

Άρα, στην πράξη, η δίκαιη πράσινη μετάβαση για την Ελλάδα είναι μια πολιτική επιλογή ώστε να συνδέσουμε την κλιματική δράση με τη μείωση των ανισοτήτων, την ενεργειακή δημοκρατία και ένα νέο βιώσιμο παραγωγικό μοντέλο.

Σε αυτό το πλαίσιο, δεν νοείται πράσινη μετάβαση χωρίς κοινωνική συμμετοχή. **Ενεργειακή Δημοκρατία** σημαίνει οι πολίτες να γίνονται παραγωγοί του δικού τους ρεύματος. Αυτό όμως προϋποθέτει **δίκαιους κανόνες στο πού και πώς**

χτίζουμε. Η ανάπτυξη των ΑΠΕ πρέπει να ακολουθεί τις ανάγκες των ανθρώπων:

1. «Περιοχές Επιτάχυνσης» (RAA)

Το κράτος ορίζει προκαταβολικά τις **Περιοχές Επιτάχυνσης ΑΠΕ** (Renewable Acceleration Areas). Πρόκειται για συγκεκριμένες ζώνες (π.χ. υποβαθμισμένες βιομηχανικές περιοχές, τεχνητές ζώνες), με τη ρητή εξαίρεση των περιοχών Natura 2000, όπου η αδειοδότηση γίνεται «εξπρές» γιατί το περιβαλλοντικό σκέλος έχει λυθεί προκαταβολικά από το κράτος. Ο πολίτης ξέρει από πριν πού θα γίνουν έργα και πού όχι.

2. Υποχρεωτικό «ενεργειακό κοινωνικό μέρισμα»

Διεύρυνση και εμβάθυνση του θεσμικού μηχανισμού κοινωνικής ανταποδοτικότητας για μεγάλα έργα ΑΠΕ (αιολικά, φωτοβολταϊκά, υβριδικά, αποθήκευση), ως **μέρισμα τοπικής κατανάλωσης, με στόχο τη μείωση του ενεργειακού κόστους των τοπικών νοικοκυριών και επιχειρήσεων, την ενίσχυση της κοινωνικής αποδοχής των έργων και τη δίκαιη αναδιανομή μέρους της παραγόμενης ενέργειας προς τις τοπικές κοινωνίες.**

Η πρόβλεψη λαμβάνει τη μορφή υποχρεωτικού όρου άδειας παραγωγής, ως ειδικό τέλος σε είδος (ενέργεια), αντί αποκλειστικά χρηματικού ανταποδοτικού τέλους. Ο

μηχανισμός απόδοσης ενέργειας γίνεται μέσω υποχρεωτικής δέσμευσης ποσοστού της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας για τοπική κατανάλωση, μέσω Εικονικού Ενεργειακού Συμφηφισμού, όπου η ποσότητα αυτή κατανέμεται σε παροχές κατοίκων του Δήμου εγκατάστασης, ο συμφηφισμός γίνεται σε επίπεδο λογαριασμού ρεύματος, και η διαχείριση γίνεται από Ενεργειακή Κοινότητα του οικείου Δήμου.

3. «Ψηφιακό Φως» στις Μελέτες

Δύο δραστικά εργαλεία ελέγχου:

- **Υποχρεωτική Δημόσια Ακρόαση:** Για τα μεγάλα έργα, ο επενδυτής δεν καταθέτει απλώς χαρτιά, αλλά οφείλει να παρουσιάσει το έργο στην κοινωνία (μοντέλο Βρετανίας).
- **Πλήρης Προσβασιμότητα:** Όλες οι Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) γίνονται ανοιχτά δεδομένα, προσβάσιμα στον καθένα, σπάζοντας το «μαύρο κουτί» των αδειοδοτήσεων.

4. Τέλος σε «άδειες φαντάσματα»

- Σταματάμε να μοιράζουμε άδειες που δεν μπορούν να υλοποιηθούν και ρίχνουμε το βάρος στην αποθήκευση (μπαταρίες, αντλησιοταμίευση) και στην ενίσχυση του δικτύου. Έτσι, η ενέργεια θα φτάνει στον καταναλωτή και δεν θα «χάνεται» ή θα μπλοκάρει.

5. Θεσμική Θωράκιση

- **Ανεξάρτητη Αρχή Χωροταξίας:** Αφαιρεί το δικαίωμα από τον εκάστοτε Υπουργό να «φωτογραφίζει» περιοχές και δίνει τα κλειδιά σε επιστήμονες.
- **Θαλάσσιο Χωροταξικό:** Επιβάλλει κανόνες στις θάλασσες μας, ανοίγοντας τον δρόμο για **υπεράκτια αιολικά** με σεβασμό στον τουρισμό και το περιβάλλον.

6. Ενεργειακές κοινότητες, αυτοπαραγωγή & συμμετοχική χρηματοδότηση

- Στηρίζουμε **πραγματικές ενεργειακές κοινότητες** και εξασφαλίζουμε τον αναγκαίο **ηλεκτρικό χώρο** για σύνδεση έργων ΑΠΕ, με στόχο **φθηνότερη αυτοπρομήθεια** και ανθεκτικότητα τοπικών οικονομιών .
- Δίνουμε έμφαση στις **ενεργειακές κοινότητες της Αυτοδιοίκησης**.
- Ενεργοποιούμε **συμμετοχική χρηματοδότηση** για έργα ΑΠΕ: οι πολίτες επενδύουν μικρά ποσά σε έργα της περιοχής τους και έχουν δίκαιο μερίδιο οφέλους.

II. ΤΟ ΨΗΦΙΑΚΟ ΑΛΜΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στην εποχή της τεχνητής νοημοσύνης και των καταγιστικών αλλαγών, η μεγαλύτερη απειλή για την Ελλάδα δεν είναι η τεχνολογία, αλλά η στασιμότητα των δεξιοτήτων μας. Δεν

μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την εκπαίδευση των εργαζομένων ως ένα γραφειοκρατικό βάρος ή μια τυπική υποχρέωση. Η πρόταση συνδέει τις **δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού** με την ενίσχυση της **παραγωγικότητας** και την **αυτοματοποιημένη αύξηση των απολαβών του**, χωρίς να επιβαρύνουμε ούτε τον κρατικό προϋπολογισμό ούτε τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων, διαμορφώνοντας συνθήκες «win-win» και για τις επιχειρήσεις και για τους εργαζομένους. Είναι ένα μοντέλο **δυναμικής ανταποδοτικότητας**, όπου η επένδυση στον άνθρωπο επιστρέφει αυτόματα ως ευημερία στην κοινωνία.

Αναβάθμιση δεξιοτήτων (upskilling) και Επανεκπαίδευση (reskilling) του εργατικού δυναμικού:

Η επιχείρηση, με ίδιους πόρους ή κοινοτικά προγράμματα, αναλαμβάνει την επιμόρφωση των εργαζομένων της, εστιάζοντας σε θέματα τεχνολογίας, απόκτησης και αναβάθμισης ψηφιακών αλλά και άλλων τεχνικών δεξιοτήτων. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος, και τη βεβαίωση του επιτυχούς upskilling, ο εργοδότης παρέχει αύξηση μισθού στον εργαζόμενο ως αναγνώριση της πιστοποιημένης αναβάθμισης των δεξιοτήτων του, από την οποία αφαιρείται το σύνολο των μη μισθολογικών επιβαρύνσεων.

Η πρόταση για «μηδενικό οριακό μη μισθολογικό κόστος» για την αναβάθμιση δεξιοτήτων αποφέρει κέρδος:

- Στην Επιχείρηση, καθώς ενισχύει την παραγωγικότητα της και εξειδικεύει το προσωπικό της στις νέες τεχνολογίες, χωρίς πρόσθετο μη μισθολογικό κόστος επί της αύξησης που παρέχει στον εργαζόμενο. Το αποτέλεσμα είναι η εκτόξευση της συνολικής οικονομίας, με την μελέτη του IOBE να προβλέπει αύξηση του ΑΕΠ έως και 25 δισ. € σε βάθος 15ετίας.
- Στον Εργαζόμενο, καθώς δημιουργεί οικονομικά κίνητρα εκμάθησης και παράλληλα προστατεύει την θέση εργασίας του, γιατί δεν αφήνει κανέναν πίσω.
- Στο Κράτος, καθώς το εργατικό δυναμικό αναβαθμίζεται, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, χωρίς την ανάγκη για κρατικές επιδοτήσεις. Το δημόσιο εισπράττει το όφελος «έμμεσα»: η αύξηση των καθαρών μισθών τονώνει την κατανάλωση, η οποία με τη σειρά της αυξάνει τα έσοδα από τον ΦΠΑ και τους έμμεσους φόρους.

III. ΔΙΚΑΙΗ ΕΝΤΑΞΗ, ΙΣΧΥΡΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Το μεταναστευτικό είναι μια σύνθετη πραγματικότητα που απαιτεί καθαρούς κανόνες, θεσμική διαφάνεια και εθνική

αυτοπεποίθηση. Το ΠΑΣΟΚ, πιστό στην προοδευτική του παράδοση, πρέπει να τολμήσει να μιλήσει ξανά για την γραφειοκρατία της ιθαγένειας, αλλά και να ανοίξει το ζήτημα της νόμιμης μετανάστευσης. Να μιλήσει για το πώς τα κριτήρια και οι κανόνες, μπορούν να μετατρέψουν μια δυνητική κρίση σε εργαλείο. Αντί της ανεπιτυχούς «απόκρουσης», η αντιστροφή σε στρατηγική ενεργητικής διαχείρισης με ισχυρούς κανόνες, νόμιμες οδούς, γρήγορες και διαφανείς διαδικασίες, στην υπηρεσία της κοινωνικής συνοχής και των αναγκών της χώρας.

Πρόσκληση Εξειδικευμένου Προσωπικού

- Καθορισμός συγκεκριμένου αριθμού θέσεων εργασίας ετησίως, αποκλειστικά σε τομείς όπου η ελληνική οικονομία «πονάει».
- Πλατφόρμα «Match & Work»: Δημιουργία ψηφιακού μητρώου, όπου οι επιχειρήσεις δηλώνουν ανάγκες και οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν βιογραφικά από τις χώρες προέλευσης.

Δικλείδες Ενσωμάτωσης

- Υποχρεωτική παρακολούθηση προγραμμάτων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, ιστορίας και θεσμών του κράτους δικαίου για τους ενήλικες εργαζόμενους.

- Διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης από την πρώτη μέρα, με υποχρέωση της επιχείρησης-εργοδότη να συμμετέχει στο κόστος πρώτης εγκατάστασης.

Ψηφιακή Διαφάνεια στη Διαχείριση

1. **Monitoring Ένταξης:** Δημόσια πρόσβαση στα δεδομένα για την πορεία του προγράμματος (πόσοι ήρθαν, πού εργάζονται, ποια είναι η συνεισφορά τους στα ασφαλιστικά ταμεία).
2. Καμία παρέμβαση στην επιλογή των εργαζομένων. Όλα γίνονται μέσω αλγορίθμου βάσει προσόντων.

4. Η ΩΡΑ ΤΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Τίποτα από όλα αυτά δεν θα συμβεί τυχαία. Η πρόοδος δεν χαρίζεται σε κανέναν και το Συνέδριο μας είναι η στιγμή που το ΠΑΣΟΚ θα αποφασίσει αν θα είναι θεατής των εξελίξεων που ορίζουν άλλοι ή αν θα έχει θέση πρωταγωνιστή στην επόμενη εκλογική αναμέτρηση.

Αυτή είναι η ώρα μιας συλλογικής υπέρβασης, που οφείλουμε να κάνουμε ενωμένοι. Είναι ιστορικό μας χρέος να

αποδείξουμε πως η δημοκρατική προοδευτική παράταξη όχι απλώς δεν έχει κλείσει τον κύκλο της, αλλά είναι η μοναδική ρεαλιστική και αξιόπιστη λύση για την επόμενη μέρα.

Μας λένε πως όλα έχουν κριθεί, πως οι συσχετισμοί είναι ακλόνητοι, πως δεν πρόκειται να τα καταφέρουμε.

Κι όμως, αλλάζει.